

14. ELŐÍTÉLETEK ÉS KRISZTUSI ELFOGADÁS: KORNÉLIUSZ ÉS PÉTER

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

(Gal 3,28–29)

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS:

(Felhasznált irodalom:

Bartha Tibor (szerk.): Keresztyén Bibliai Lexikon. Budapest, 1995, Kálvin Kiadó.

Goppelt, Leonhard: Az Újszövetség teológiája. Budapest, 1992, Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya.

Biblia magyarázó jegyzetekkel. Budapest, 1997, Kálvin Kiadó.)

Kornéliusz:

Római származású százados volt, aki Cézareában teljesített szolgálatot. Az egész házanépével együtt kegyes életet élt. A zsidó kegyességhez alapvetően hozzátartozó imádságban és alamizsna osztogatásban gyakorolta magát. Pogány léte ellenére egy feladattal jelent meg nála Isten küldötte. Kornéliusz személye által tanította meg Isten Pétert, hogy Isten előtt kedves az az ember, aki szív szerint tiszta, akit Isten megtisztított.

Zsidóság-pogányság teológiai viszonyának kérdése:

Pünkösöd után a misszió egyik legelső kérdése volt, hogy a pogányokból lett keresztyének milyen viszonyban vannak a zsidósággal. Fontos kérdés volt, hogy ahhoz, hogy valaki keresztyén legyen, szükséges-e először zsidóvá is lennie, azaz a zsidó vallási előírások szerint élnie. Be kell-e tartanuk például az étkezéssel kapcsolatos előírásokat. A mózesi törvényekre nézve Jézus maga adott tanítást a Hegyi Beszédben, tehát azokkal kapcsolatban egyértelmű volt a helyzet. Miután Péter Istentől látomásban tanítást kapott a tisztasági előírásokra nézve, azt képviselte és adta tovább a jeruzsálemi apostoloknak, hogy Isten a pogányokat ugyanúgy megszólíthatja, mint a választott nép tagjait, és nem elengedhetetlen például a körülmetélkedés szokásának a gyakorlata. Hiszen a keresztség által kerül be a megtért ember Isten szövetségébe.

Az első jeruzsálemi zsinat (ApCsel 15) kérdése a zsidó vallási előírások és a keresztyén teológiai kapcsolatát érintették. Miután egyre több pogány származású embert szólított meg a Jézus Krisztusról szóló örömhír, és ennek hatására megtértek és megkeresztelkedtek, felvetődött a kérdés, hogy az üdvösséghez vajon mennyiben elengedhetetlenül szükséges-e a zsidó vallási előírásoknak is megfelelni.

A zsinat határozatát döntően Jakab apostol felszólalása befolyásolta, aki Péter apostol látomására hivatkozott. Az apostoli határozat szerint eltekintenek a körülmetélkedéstől, és javasolják, hogy *„tartózkodjanak a bálvány okozta tisztátalanságtól, a paráznaságtól, a megfulladt állattól és a vértől.”* (ApCsel 15,20)

Pál apostol ennek ellenére a második missziói útjának az elején (ApCsel 16,3) Timóteust, aki pogány származású volt, körülmetélte. Így akart tekintettel lenni a helyi zsidókeresztyénekre.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(Felhasznált irodalom: Vajda, 1999. 208; Murányi István: F fiatalok vallásos szocializációja és előítéletessége, in: *Educatio*, 2004/4; Friedrich Schweitzer: *Posztmoderner Lebenszyklus und Religion, Eine Herausforderung für Kirche und Theologie*, Gütersloh, 2003)

Az Isten közösséget formál című koncentrikus körön belül beszélünk Kornéliusz történetének fényében az előítéletekről és a krisztusi elfogadásról. A kamaszok számára nagyon fontos a

közösséghez tartozás. Kisebb, nagyobb csoportokban, bandákban, klikkekben élnek hétköznapjaikat. Míg a lányok inkább a kisebb létszámú csoportokban érzik jól magukat, szorosabb, zártabb közösséget alkotnak és az átjárás nehézkes ezek között a csoportok között, addig a fiúknak egy-egy jó barátal, de mégis nyitottabban a többiek felé, kevésbé kizárólagosan működnek a kapcsolataik.

„A serdülők csoportválasztására vonatkozó kutatások egyértelműen azt tükrözik, hogy serdülőkorban – ha nincs ellenhatás – növekedhet a származás szerinti elkülönülés, és ez felerősítheti a regionális, etnikai szegregáció hatását.”

Hétköznapi helyzetekben gyakran tapasztalhatja meg a vallástanár a fenti állítás valóságát. Nem feltétlenül kell származás szerinti elkülönülésre gondolni, mivel az iskolai közösségekben sokszor bizonyos érdeklődési kör vagy teljesítmény mentén rétegződnek a tanulók. A bibliai történet lehetőséget ad arra, hogy mindkettőről beszéljünk a csoportban. Hogy éppen honnan indítjuk a beszélgetést, az a csoporttól függ. Amennyiben a közösségen belül jellemző, hogy némelyeket elítélnek, kirekesztenek a közösségből akár külső akár belső tulajdonságaik alapján, akkor érdemes távolabbról indítani, a társadalmi előítéletességtől, mert erről beszélgetve szabadabban fogalmazznak meg olyan igazságokat, amit vissza lehet vetíteni a saját csoportjukra. Ha viszont a csoportban az előítéletesség bizonyos etnikai közösségekkel szemben jelenik meg, akkor a mikrokörnyezetből kiindulva tekinthetünk rá a társadalmi előítéletesség helytelenségére.

Szociológusok felméréséből megállapítható, hogy „a vallásosság növekedésével csökken az előítéletességgel jellemezhető fiatalok aránya.” Ez a kutatás azonban azt is kimutatta, hogy a nemzeti és etnikai kisebbségekkel szembeni előítéletesség inkább a reformátusokra volt jellemző. „A református gyerekeket nagyobb mértékű (politikai és diszkriminatív) antiszemitizmus jellemzi, mint a katolikus felekezethez tartozó fiatalokat. A református gyermekekre jellemző intoleranciát a cigányok szignifikánsan nagyobb mértékű elutasítása is alátámasztja.” Nem mehetünk el szó nélkül emellett a kutatási eredmény mellett, hiszen felekezetünket nem kapcsolhatják össze az előítéletességgel, és ebben a vallástanárnak és a hittanoktatásnak nagy szerepe lehet. Apellálhatunk a serdülő erkölcsi ítéletalkotásra, a konvencionális szintre, amikor is a helyes cselekvés okaként megjelenik az arany szabályba vetett hit, melynek „révén különböző álláspontokat hoz kapcsolatba egymással, miközben magát a mindenkori partner helyzetébe helyezi. A cselekvő személy tudatában van azoknak a közös érzéseknek, egyetértéseknek és elvárásoknak, amelyek az egyéni érdekek előtt állnak.” Elsősorban azt szeretnénk felmutatni számukra, hogy mind etnikai, mind társadalmi, mind más módon különbözők értékeit fedezzék fel, ezzel is leépítve bennük az előítéletességet.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerje és segítséggel tudja elmondani Kornéliusz és Péter történetét. 	<ul style="list-style-type: none"> • Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja önállóan elmondani Kornéliusz és Péter történetét,

<ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerje és segítséggel tudja értelmezni és elmondani az adott kor társadalmi jellegzetességét és a társadalmi-vallási rétegek egymáshoz való viszonyát. ○ Tudjon példát mondani az előítéletes és előítéletmentes viselkedésre. ○ Ismerje és tudja segítséggel értelmezni a lecke Igéjét: Apostolok cselekedetei 10,34–35. 	<p>elemezze és vonjon le következtetéseket.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerje és tudja önállóan megfogalmazni az adott kor társadalmi jellegzetességét és a társadalmi-vallási rétegek egymáshoz való viszonyát. ○ Tudjon példát mondani az előítéletes és előítéletmentes viselkedésre. ○ Tudja önállóan értelmezni a lecke Igéjét: Apostolok cselekedetei 10,34–35.
--	---

ÓRAVÁZLAT–JAVASLAT

Fő hangsúly: Az előítélet és az elfogadás, befogadás érzelmi hátere és az elfogadás és befogadás attitűdjének segítése.

Kognitív cél: Annak a megmutatása, hogy Jézus előítélet-mentességre és elfogadásra tanít, nemzetiségtől függetlenül.

Affektív cél: Az előítélet és az elfogadás, befogadás érzelmi hátere és az elfogadás és befogadás attitűdjének segítése.

Pragmatikus cél: Arra való biztatás, ismerje fel saját előítéletes viselkedését, és igyekezzen változtatni ezen.

Az óra fő részei	Javaslatok	Módszertani javaslatok Taneszköz
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Hova tartozol?</p> <p>A terem 4 sarkát (2-3 pontját) jelöljük ki a különböző tulajdonságok szerint, és álljanak oda a tanulók, ami éppen igaz rájuk.</p> <ul style="list-style-type: none"> – szőkék, barnák, feketék, vörösek – 1 testvér, 2 testvér, több testvér, nincs testvér – fiúk, lányok – magánhangzóval kezdődő nevéik, mássalhangzóval kezdődő nevéik – kék, zöld, barna szeműek – lakóhely szerint (pestiek, budaiak, felvégiek, alvégiek stb.) – (ha vannak nemzetiségek a csoportban, akkor aszerint is be lehet állni) – Stb. 	

	<p>Beszélgetés Miért vannak ezek a kategóriák? Mikor lehet jelentőségük? Miért? Hogyan nézel azokra, akik nem veled egy csoportba tartoznak, akik mások, mint Te? (irigykedve, ámulattal, csodálva, szeretettel, lenézően, féltékenyen, lekicsinylőn...)</p> <p>Kacsolódó feladat a TK 52. oldalán Gondold végig! Beszéljétek meg!</p>	TK14. lecke: Előítéletek és Krisztusi elfogadás, 50. o.
Feldolgozási javaslat	<p>Szövegelemzés – csoportokban (6 fős), vagy együtt</p> <ul style="list-style-type: none"> – a bibliai történet elolvasása szerepek szerint: Lukács az elbeszélő, az Úr hangja, angyal, Péter, Kornéliusz, Kornéliusz követői – ha csoportokban, akkor mindenkinek jut egy szerep, ha együtt, akkor csak egy szereposztásban hangozzon el a történet – Ki hogyan érezte magát a szerepében? Mi volt a legnehezebb, mi volt probléma a történet szereplőinek? Miért? (Lukácsnak a hiteles leírás; az Úrnak Péter meggyőzése, hogy nem tisztátalan, amit ő annak tart; angyalnak Kornéliusz biztatása; Péternek enni a tisztátalanból, belépni Kornéliusz házába; követeknek képviselni Kornéliuszt; Kornéliusznak meghívni Pétert, elvárni tőle, hogy belépjen a házába) <p>Kapcsolódó feladatok: Munkafüzet 1. feladata – ez a feladat is lehet a szövegelemzés segítője.</p> <p>Beszélgetés</p> <ul style="list-style-type: none"> – Miért születnek meg az előítéletek az emberekben? – Milyen következményei vannak a bennünk lévő előítéleteknek? – Hogyan lehet legyőzni az előítéleteket? Mit tanít erről Péter és Kornéliusz története? <p>Imádság:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gondolj valakire, aki iránt előítélet van Benned. Fogalmazd meg magadban Istennek, hogy miért van Benned előítélet. Mondd el a következő imádságot a többiekkel együtt: Uram, köszönöm, hogy Te nem vagy személyválogató, hogy irántam nincsenek előítéleteid, hanem szeretettel fordulsz felém. Segíts, hogy én is ezzel az elfogadó szeretettel tudjak azok felé is megnyilvánulni, akiket most nehéz a Te szemekkel néznom. Ámen <p>Aranymondás:</p>	Tankönyv 51-52. o. MFGY 31. o. 1. f. MFEI 40. o. 1. f.

	„Most értem meg igazán, hogy Isten nem személyválogató, hanem minden nép között kedves előtte, aki féli őt és igazságot cselekszik.” (ApCsel 10,34–35)	
Házi feladat	Munkafüzet 2-3. feladatai	MFGY 32. o. 2-3. f. MFEI 41. o. 2-3. f.

TOVÁBBI ÖTLETEK

Film:

<https://www.youtube.com/watch?v=aC1w-NIRqW4>

Letölthető képsor:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/peter-cornelius/>

Imádságra nevelés

<p>Tálban homok</p> <p>1. Előítéleteink</p> <p>Feladatutasítás:</p> <ul style="list-style-type: none"> Gondold át magadban, hogy benned milyen előítéletek vannak. <p>2. Imádkozás</p> <p>Feladatutasítás:</p> <ul style="list-style-type: none"> Írj egy szót az előbb átgondolt előítéleteid kapcsán a tálcába az ujjaddal. Kérd magadban Isten bocsánatát és erejét a változáshoz. <p>A hittanoktató megrázza a tálcát, és eltűnik a beleírt szó.</p> <p>Hittanoktató Isten bocsánatát hirdeti.</p>	<table border="1"> <tr> <td>műfaj</td> <td>bűnbánó</td> </tr> <tr> <td>megfogalmazás</td> <td>hittanosok magukban</td> </tr> <tr> <td>imádkozás</td> <td>eszköz szimbolikájával</td> </tr> <tr> <td>csoport felosztása</td> <td>nagy létszám esetében lehet több kiscsoportban</td> </tr> <tr> <td>kapcsolódás</td> <td>bűnvallás és bűnbocsánat</td> </tr> <tr> <td>hely</td> <td>óra közepe vagy vége</td> </tr> <tr> <td>fejlesztési terület</td> <td></td> </tr> <tr> <td>hittanosok</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> magukban imádkoznak jelképes cselekedetet hajtanak végre </td> </tr> <tr> <td>hittanoktató</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> jelképes cselekedetet hajtanak végre magukban imádkoznak </td> </tr> <tr> <td>eszközök</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> tálca homok (vagy liszt) </td> </tr> </table>	műfaj	bűnbánó	megfogalmazás	hittanosok magukban	imádkozás	eszköz szimbolikájával	csoport felosztása	nagy létszám esetében lehet több kiscsoportban	kapcsolódás	bűnvallás és bűnbocsánat	hely	óra közepe vagy vége	fejlesztési terület		hittanosok	<ul style="list-style-type: none"> magukban imádkoznak jelképes cselekedetet hajtanak végre 	hittanoktató	<ul style="list-style-type: none"> jelképes cselekedetet hajtanak végre magukban imádkoznak 	eszközök	<ul style="list-style-type: none"> tálca homok (vagy liszt)
	műfaj	bűnbánó																			
megfogalmazás	hittanosok magukban																				
imádkozás	eszköz szimbolikájával																				
csoport felosztása	nagy létszám esetében lehet több kiscsoportban																				
kapcsolódás	bűnvallás és bűnbocsánat																				
hely	óra közepe vagy vége																				
fejlesztési terület																					
hittanosok	<ul style="list-style-type: none"> magukban imádkoznak jelképes cselekedetet hajtanak végre 																				
hittanoktató	<ul style="list-style-type: none"> jelképes cselekedetet hajtanak végre magukban imádkoznak 																				
eszközök	<ul style="list-style-type: none"> tálca homok (vagy liszt) 																				
	Nagyobb létszám esetén több tálcával imádkozzunk.																				

Drámapedagógiai ötlet: SZEREP A FALON

Ennél a témánál is használható a „szerep a falon” munkaforma, csak itt nemzetiséget (német, amerikai, skót, roma, stb) adunk meg, esetleg lakóhelyet (pesti, vidéki, stb.) vagy vallást (katolikus, muzulmán, buddhista, stb) és kedvenc, tipikus dolgokra kérdezzük rá. (Mi a kedvenc

étele, itala? Mi a kedvenc sportja? Kedvenc zenéje? Hobbija, szabadidős tevékenysége? Milyen nevek vannak a családjában? Stb.) Vigyázzunk arra, hogy ne engedjük, hogy szélsőségesen negatív tulajdonságokat mondjanak, akár egymásra lícitálva. Tegyük egymás mellé 2-3 ilyen kitöltött körvonalképet, majd fordítsuk meg a dolgot: a körvonalarajz most szóljon rólunk: magyar, református, városi/vidéki, stb. Rólunk mit mondanának mások? Igaz ez ránk, mindenkire? Honnan származnak ezek a gondolatok?

A bibliai történet és levélrészlet alapján beszéljünk arról, hogy Isten miért nem az emberi skatulyákat használja?

Élménypedagógiai játék 1: SZÓSORREND

Szükséges eszközök: háromszor annyi kártya, mint ahány csoporttag van.

Kártyák: egyforma méretű kártyák, amelyeken szavak vannak leírva. Néhány kártyán egyszerű, egyértelmű rajzok. Pl. ház, alma, telefon stb.

Időigény: 20 perc

Típus: együttműködés

Teológiai kapcsolódás: Mindig van lehetőség az újrakezdésre.

Szabály:

- A kártyákat ABC sorrendben kell lerakni.
- Mindig csak a soron következő szókarttyát szabad letenni.
- A képkártyákat is le kell tenni a megfelelő helyre.

Instrukciók:

Mindenki kap három kártyát. A kártyákat le kell raknotok ABC sorrendben. Természetesen a képes kártyákat is bele kell vonni. Mérjük az időt.

Ellenőrizzük.

Szerintetek mennyi idő alatt tudnátok másodsorra lerakni? Beszéljétek meg a stratégiát?

Megpróbáljátok harmadjára is?

Megbeszélés:

- I. **Tények:** Mi is történt a három forduló alatt? Milyen módszerrel igyekeztetek csökkenteni az időt? Miben jelentett változást, hogy újból megpróbáltátok? Sikerült-e elérni a kitűzött célt?
- II. **Érzések:** Milyen érzés volt, hogy a kitűzött célt elértétek/nem értétek el? Örültetek-e, hogy rövidebb idő alatt sikerült? Milyen érzés az újrakezdés lehetősége?
- III. **Tapasztalat:** Mit tanultatok az újrakezdésről? Mit jelent a második, harmadik lehetőség?

Élménypedagógiai játék 2: HÉLIUMBOT

Játék leírását lásd az ÍTÉLKEZÉS ÉS A KRISZTUSI ELFOGADÁS: A HÁZASSÁGTÖRŐ NŐ című leckénél.